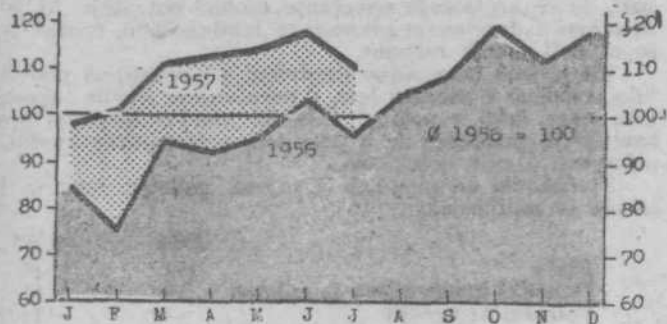

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

INDEKSI INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE FLRJ

Osnova: povprečje 1956 = 100

V prvih sedmih mesecih letošnjega leta je bila industrijska proizvodnja za 19 odstotkov večja kakor v sedmih mesecih l. 1956. S tem se je nadaljeval porast iz prejšnjega polletja, ki je še naprej večji, kakor je določil letni plan.

Več vzrokov je povzročilo tak vzpon v proizvodnji: splošni polet v gospodarstvu, ki se je začel že v drugem polletju lanskega leta, izogibanje naglejšim spremembam v gospodarskih instrumentih ter pravočasno objavljane teh instrumentov (tako, da so imela podjetja od začetka jasno perspektivo za vse leto), veliko popraševanje po blagu, postopno izboljšanje v nagrajevanju, obvladane proizvodnje v novih zmogljivostih, ugodne vremenske razmere, posebno pa dobra založenost industrije z materialom za proizvodnjo, z električno energijo in gorivom.

Boljše oskrbovanje industrije z materialom za proizvodnjo je bilo doseženo delno tudi s povečanim uvozom. Podjetja so večinoma že od začetka lahko razpolagala s celim zneskom deviz, ki so bile določene za uvoz materiala med letom. To je veliko prispevalo k rednemu oskrbovanju, veliko število gospodarskih organizacij pa je pohitelo, da čim prej izkoristijo ta sredstva, tako da nekatere izmed njih ne bodo imele dovolj deviz do konca leta, ker ni mogoče računati z resnim nadaljnjim povečanjem uvoza.

To bo lahko vplivalo, da se bo odstotek povečanja proizvodnje zmanjšal v prihodnjih mesecih. Kljub temu pričakujejo, da bo do konca leta preseženo s planom določeno povečanje.

Osnovni industrijski izdelki

	Povprečje januar - julij		
	1956	1957	Indeks
Električna energija (mil. kWh)	397	486	123
Premog (tis. ton)	1.536	1.470	110
Metalurški koks (tis. ton)	72	86	119
Surova nafta (tis. ton)	23	52	139
Predelava nafte (tis. ton)	70	85	121
Surovo železo (tis. ton)	50	58	116
Surovo jeklo (tis. ton)	75	86	118
Valjano blago (tis. ton)	37	53	143
Aluminij (ton)	1.005	1.338	133
Elektrolitski baker (ton)	1.272	2.215	125
Soinec (ton)	5.983	6.303	105
Votlo steklo (ton)	2.709	2.560	94
Cement (tis. ton)	109	152	139
Zoeplena kislina (ton)	8.159	10.205	125
Kmetijski stroji (ton)	1.246	1.635	131
Topornjaki (kosov)	210	247	118
Rezani les (tis. kub. m.)	145	156	108
Bombažne tkanine (mil. kv. m.)	14	17	121
Volnene tkanine (tis. kv. m.)	2.185	2.636	121
Obutno (tis. parov)	1.576	1.633	119
Jedilno olje (ton)	2.236	2.166	97
Tobačni izdelki (ton)	1.247	1.395	112

Priprave za jesensko setev

Letošnje priprave za jesensko setev so mnogo obsežnejše kakor prejšnja leta in, kar je posebno važno, te priprave opravljajo proizvajalske organizacije same.

Prejšnja leta so se ti posli omejevali na uvoz traktorjev in rezervnih delov, umetnih gnojil, pripravo semen itd. Stalno smo bili pred problemom, ali bomo sploh izvršili jesensko setev, zelo malo pa smo mogli upoštevati kakovost in pravočasnost agrotehničnih ukrepov. Glede pridelovanja pšenice so vladala pretežno zastarela pojmovanja. Večinoma je prevladovalo prepričanje, da je pšenica »ekstenzivna kultura« in da se zadovoljuje s plitvo obdelavo in z dajanjem manjših količin gnojil.

Letošnji množični poskusi z domačimi in tujimi sortami pšenice so prispevali k razčiščenju naših pojmovanj o možnostih dosege visokih donosov. Poskusi so jasno pokazali, da je mogoče tudi v naših podnebnih razmerah doseči s setvijo ustreznih vrst in izvajanjem sodobne agrotehnike, zelo visoke donose od 5 do 7 tisoč kg na hektar.

Lani smo začeli prvič obširneje proučevati gostoto pšeničnih posevkov in ugotovili, da so v večini primerov preredki, a pridelek zrna v enem klasu majhen. Visoke donose smo dosegli samo tedaj, ko smo uspeli na enem kvadratnem metru pridelati optimalno število klasov in ko je povprečna težina zrna v klasu znašala približno en gram, a to je možno le, če se lotimo pridelovanja pametno in če se od priprave zemlje za setev pa do žetve stalno in vztrajno borimo za večji pridelek.

Nekaj tisoč naših najboljših proizvajalcev je razpravljalo na sestankih v Novem Sadu, Zagrebu, Skoplju, Kruševcu in Osijeku o problemih agrotehnike, gnojenja in priprav za jesensko setev pšenice. Prišli so do sklepa, da je mogoče visoke donose pšenice doseči le, če za setev uporabimo ustrezno sorto, če orjemo globlje kakor doslej, če setev opravimo pravočasno in pri tem uporabimo zadostne količine gnojil in končno če posevek negujemo od setve do žetve.

Prodiranje naprednejših pojmovanj o obdelavi — to je tisto novo in kakovostno, kar veje skozi letošnje priprave za jesensko setev in kar daje upravičene upe, da smo že stopili na pravo, sodobno pot za doseg visokih donosov.

Vremenske razmere so ugodne za predsetveno oranje, ker so tla v večjem delu države dovolj vlažna. Izkoristiti je treba vsak ugoden dan in takoj začeti orati ter pripravljati zemljišče za setev.

Semena je dovolj v vseh krajih države. Razen tega uvažamo iz Italije 6.500 ton semen italijanskih sort, ki dajejo visok pridelek, tako da bomo letos skupaj s semenom, ki smo ga sami pridelali, zasejali z italijanskimi sortami približno 40.000 hektarov.

Ceprav vstopamo v jesensko setev z velikim in upravičenim optimizmom, je vendar treba opozoriti tudi na nekatere probleme.

Letos imamo več kakor 50.000 ton kakovostnega semena pšenice domačih sort, vendar pa ga, žal, ne upoštevamo dovolj. Proizvajalci po njem le bolj malo povprašujejo. Zato ga ne pripravljamo za setev in tako je nevarnost, da bo prodano kot merkantilno blago. Bilo bi potrebno okrepiti propagando za njegovo pripravo in prodajo (to se ne nanaša na seme italijanskih sort, ki je že popolnoma razprodano in po katerem je veliko povpraševanje).

Pridelek koruze, posebno hibridne, bo letos zelo velik, verjetno pa bo dozorevanje koruze zakasnelo glede na zakasnitev v prvem razdobju — v maju.

Ker je tudi pridelek sladkorne pese zelo dober, bi jo morale sladkorne tovarne pospešeno prevzemati, že v septembru, da bi delovno silo in prevozna sredstva osvobodili za spravilo in izvoz koruze konec septembra. Samo z dobro delovno organizacijo in v ugodnih vremenskih razmerah bo mogoče doseči, da bodo jesenski pridelki, ki jih bo letos več kakor prejšnja leta, pravočasno pospravljeni.

Letos imamo na razpolago tudi znatno večje količine umetnih gnojil za jesensko setev. Iz uvoza jih bomo dobili približno 300.000 ton, a iz domače proizvodnje 180.000 ton. Doslej smo jih uvozili približno 120.000 ton, vendar bi bilo treba uvoz pospešiti.

Razen vseh teh ukrepov, ki se vendarle bolj ali manj omejujejo, da tako rečemo, na pravočasno zagotovitev materialnih in tehničnih sredstev, ki so potrebna za sodobni tehnološki proces kmetijstva, je nujno vsestransko analizirati rezultate, ki smo jih dosegli s kooperacijo, na zveznem in lokalnih tekmovanjih itd. ter se pravočasno lotiti sklepanja pogodb z individualnimi proizvajalci, na katerih majhnih posestvih si brez ustrezne vloge zadruga ni mogoče zamisliti naprednejše in sodobne kmetijske proizvodnje.

Inž. A. Golušić